

XI. Sosialilautakunta.

Sosiaalilautakunnan kertomus vuodelta 1918 oli seuraava:

Lautakunnan
kokoonpano.

Sosiaalilautakuntaan kuuluivat vuonna 1918 seuraavat jäsenet: professori J. J. Sederholm, kunnallisneuvos V. von Wright, ent. senaattori Otto Stenroth, lehtori Onni Hallstén, ent. esittelijäsihteeri A. Listo, lääketieteen- ja kirurgiantohtori vapaaherra O. von Hellens ja isännöitsijä C.F. Fagerholm sekä seuraavat varajäsenet: filosofianmaisteri G. R. Snellman, lääketieteen- ja kirurgiantohtori W. Zilliacus, filosofianmaisteri Yrjö Harvia, liikemies P. Raittinen, professori A. L. Hjelmman, arkkitehti E. Fabritius ja kunnan työväilytoimiston johtaja A. H. Karvonen. Puheenjohtajana toimi herra von Wright ja varapuheenjohtajana herra Listo. Lautakunnan sihteerinä oli lakitieteenkandidaatti Einar Cavonius.

Toimenpiteitä
kapinan aikaan-
saaman kurjuu-
den poistami-
seksi.

Kapinan Helsingin kaupungin varattoman väestön keskuudessa aikaansaama suuri kurjuus saattoi suurisuuntaisen taloudellisen avustustoiminnan välttämättömäksi, ja kysymys tämän toiminnan järjestämisestä oli sosialilautakunnassa perinpohjaisesti käsiteltävänä huhtikuun 22, 24 ja 27 päivänä pidetyissä kokouksissa. Neuvottelut antoivat tulokseksi kaksi ehdotusta, jotka lähetettiin kaupunginvaltuustolle. Hädänalaisten ja työttömien avustustyön järjestäminen annettaisiin tehtäväksi hätäapukomitealle, johon olisi väliaikaisesti valittava lisäksi 6 uutta jäsentä, joista yleinen apukomitea valitsisi 2, kaupunkilähetys 1, pelastusarmeija 1 ja naisjärjestöjen hätäapukomitea 1, minkä ohessa työläisten edustajaksi komiteaan valittaisiin puuseppätyöntekijä K. Heinonen. Huolenpidon sotapalveluksessa kaatuneiden henkilöjen perheistä taas lautakunta ehdotti annettavaksi komitealle, joka saisi tehtäväkseen laatia seikkaperäisen ehdotuksen tämän toiminnan järjestämiseksi. Kokouksessaan huhtikuun 25 päivänä kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ ensinmainitun ehdotuksen semmoisin lisäyksin, että rahatoimikamarikin oikeutettiin valitsemaan 1 jäsen lisättyyn hätäapukomiteaan. Kesäkuun 4 päivänä kaupunginvaltuusto asetti jälkimmäisessä ehdotuksessa mainitun komitean.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 258.

Kysymys siirtolapuutarhain laittamisesta, joka oli pantu vireille maaliskuun 17 päivänä 1915 ja sittemmin ollut jatkuvan seikka-peräisen käsittelyn alaisena, ratkaistiin lautakunnan kokouksessa toukokuun 7 päivänä. Lautakunta päätti kaupunginvaltuustolle esittää siirtolapuutarhoja laitettavaksi Greijuksen viljelyspalstoille n:o:ille 15 ja 16, rahatoimikamarin valtuutettavaksi sosialilautakunnan valmisteltua asiaa tekemään sopimukset siirtolapuutarhain luovuttamisesta ja viljelemisestä, sosialilautakunnalle annettavaksi toimeksi niiden silmälläpidon sekä puutarhain laittamiseen myönnettäväksi 28,000 markkaa, josta rahamäärästä vuokraajat maksaisivat vuokrakauden kuluessa puolet takaisin kuoletuksena. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ tämän ehdotuksen kesäkuun 4 päivänä.

Kesäkuun 14 päivänä lautakunta vahvisti puutarhaneuvojan johtosäännön, kesäkuun 13 päivänä vahvistettiin siirtolapuutarhain yhteisvuokraajain kanssa tehdyt sopimukset ja marraskuun 4 päivänä rahatoimikamari hyväksyi lautakunnan ehdotuksen siirtolapuutarhain perustamiskustannusten kuoletusta koskevaksi sopimukseksi.

Sosiaalilautakunnan kokouksessa kesäkuun 8 päivänä herätettiin kysymys siirtolapuutarhain vuokraajain yhteisten etujen valvomisen antamisesta erityisen hallituksen toimeksi, ja syyskuun 6 päivänä mainittu hallitus asetettiin ja sen johtosääntö vahvistettiin. Johtosäännön mukaan on hallituksen velvollisuutena hoitaa siirtolapuutarhain vuokraajain yhteisiä asioita, tehdä aloitteita siirtolapuutarhatoiminnan kehittämistä tarkoittaviksi toimenpiteiksi, vahvistaa puutarha-alueen ositukseen vähäisiä muutoksia, tarkastaa ja oman lausuntonsa keralla rahatoimikamarin vahvistettaviksi lähettää puutarhapalstoille suunniteltujen majain piirustukset sekä ratkaista puutarhain vuokraajain väliset riidat. Hallitukseen kuuluu viisi varsinaista ja viisi varajäsentä, joista sosialilautakunta valitsee kaksi varsinaista ja kaksi varajäsentä sekä kukin yhteisvuokraaja yhden varsinaisen ja yhden varajäsenen. Vaalit toimitetaan kerran vuodessa tammikuulla.

Korpaksen-Brunakärriin siirtolapuutarhain perustamiskustannukset nousivat sittemmin 34,000 markkaan laskettujen 28,000 markan sijasta, minkätähden sosialilautakunta kokouksessaan joulukuun 11 päivänä päätti anoa 1919 vuoden budjettiin merkittäväksi 6,000 markkaa siten syntyneen vajauksen korvaamiseksi sekä 1,600 markkaa kolmannen ojan teettämiseksi mainitulle alueelle.

Kokouksessaan joulukuun 30 päivänä lautakunta päätti kaupunginvaltuustolle esittää, että Nybondaksen talon viljelyspalstat

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 19 ja 159.

n:ot 11, 12 ja 24, Kottbyn viljelyspalsta n:o 49 sekä Äggelbyn viljelyspalstat n:ot 16—20 varattaisiin uusien siirtolapuutarhain paikoiksi.

Vallilan lainarahasto.

Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaoston ehdotuksesta otti sosialilautakunta lokakuun 16 päivänä käsiteltäväksi kysymyksen n. s. Vallilan lainarahaston yhdistämisestä ensiksi mainittuun lainarahastoon ja päätti kokouksessaan joulukuun 30 päivänä, mainitun hallintojaoston sekä tontinvuokrajaoston asiaa lähemmin valmisteltua, kaupunginvaltuustolle esittää, että puheena olevan, valtuuston syyskuun 19 päivänä 1911 perustaman n. s. Vallilan lainarahaston jäljellä olevat, lainoiksi antamattomat varat sekä rahastoon takaisin maksettavat lainavarat siirrettäisiin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastoon sittemmin annettaviksi lainoiksi viimeksi mainittuun rahastoon nähden voimassa olevin ehdoin. Vanhassa Vallilassa vielä käyttämättä olevain tonttien vuokratuotusten vahvistettaisiin päättyväksi 1969 vuoden lopussa.

Kertomusvuoden varrella kokoontui lautakunta 17 kertaa.

Tontinvuokrajaosto.

Sosiaalilautakunnan tontinvuokrajaostoon kuuluivat vuonna 1918 varsinaisina jäseninä herrat Listo, von Wright ja Harvia sekä varajäseninä herrat Hjelmman ja Fabritius. Puheenjohtajana toimi herra Listo sosialilautakunnan sihteerin johtosääntönsä mukaisesti toimiessa jaostonkin sihteerinä. Kokouksia pidettiin 6. Vuosikertomusta ei jaosto ole antanut, syystä ettei se, yhtä poikkeusta lukuun ottamatta, ollut käsitellyt muita asioita kuin Vallilan vuokranluovutusten tarkastusta.

Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaosto.

Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaoston puheenjohtajana toimi heinäkuun 4 päivään asti herra Stenroth ja mainitusta päivästä vuoden loppuun herra Hallstén. Jaoston varsinaisina jäseninä olivat herra Listo sekä edellä mainittuun päivään asti herra Hallstén ja siitä lähtien herra Harvia; varajäseninä olivat herra Harvia ja hänen tultuaan varsinaiseksi jäseneksi herra Fagerholm sekä herra Raittinen. Hallintojaosto kokoontui vuoden varrella neljästi ja käsitteli silloin ainoastaan kysymystä edellä kerrotusta Vallilan lainarahaston yhdistämisestä jaoston hoitamaan rahastoon. Kun muita asioita ei ollut käsiteltävänä, ei jaosto ole toiminnastaan antanut säädettyä vuosikertomusta.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaoston kertomus vuodelta 1918 oli seuraava:

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostoon kuuluivat vuonna 1918 puheenjohtajana herra von Wright, varsinaisina jäse-

ninä vphra von Hellens ja herra Fagerholm sekä varajäseninä herrat Sederholm ja Fabritius. Jaoston sihteerinä toimi johtosäännön mukaisesti sosialilautakunnan sihteer. Asuntojen isännöitsijänä oli kamreeri G. Weekman.

Kapinan aikana tammikuun 28 päivästä huhtikuun 15 päivään jaosto ei hoitanut kunnallisia työväenasuntoja, vaan olivat kapinalliset ottaneet ne hoitoonsa. Mainittavaa taloudellista tapiota nämä eivät kuitenkaan saaneet aikaan; ainoastaan 125:92 markan määräinen kassavajaus voitiin kapinan kukistamisen jälkeen todeta.

Seuraava taulu osoittaa kunnallisten työväenasuntojen menot vuonna 1918. Taloudellinen tulos.

Menoerät.	Vakinai- set mää- rärähat.	Lisä- mää- rärähat.	Menot.	Määrä- rahoja ylitetty.	Määrä- rahoja säästy- nyt.
Markkaa ja penniä.					
<i>Hietaniemenkatu 5-23.</i>					
Palkat	3,240	337 50	3,577 50	—	—
Tarverahat, puhtaanapito y. m.	5,640	9,000	14,346 78	—	293 22
Valaistus	350	—	474 12	124 12	—
Polttoaineet	7,000	1,000	7,115 30	—	884 70
Vedenkulutus	1,800	534 53	2,334 53	—	—
Istutusten kunnossapito	300	—	300	—	—
Sähköjohdot	1,880	—	1,879 60	—	40
Korjaukset	6,000	—	5,795 15	—	204 85
Yhteensä	26,210	10,872 03	35,822 98	124 12	1,383 17
<i>Kristiinankatu 16.</i>					
Palkat	1,680	337 50	2,017 50	—	—
Tarverahat, puhtaanapito y. m.	1,720	—	1,553 90	—	166 10
Valaistus	150	—	186 25	36 25	—
Vedenkulutus	625	—	581 46	—	43 54
Korjaukset	3,000	300	2,058 19	—	1,241 81
Yhteensä	7,175	637 50	6,397 30	36 25	1,451 45
<i>Vallila.</i>					
Palkat	3,500	450	3,950	—	—
Tarverahat, puhtaanapito y. m.	5,313	4,300	9,357 21	—	255 79
Palovakuutus	2,037	—	2,037	—	—
Valaistus	450	100	722 57	172 57	—
Vedenkulutus	1,800	—	1,196 93	—	603 07
Korjaukset	3,000	18,500	21,409 85	—	90 15
Yhteensä	16,100	23,350	38,673 56	172 57	949 01
Kaiken kaikkiaan	49,485	34,859 53	80,893 84	332 94	3,783 63

Edellä mainittuun menosummaan ei ole luettu 8,345: 05 markkaa, jonka rahamäärän rakennuskonttori käytti korjausten teettämiseen työväenasunnoissa, ei myöskään talonmiehille ja siivoojatarille maksettuja kalliinajanlisäyksiä, kaikkiaan 8,799: 30 markkaa. Kunnallisten työväenasuntojen kokonaismenot olivat siis 98,038: 19 markkaa.

1918 vuoden budjettiin oli työväenasuntojen tuloiksi merkitty 99,800 markkaa, mutta todellisia tuloja oli ainoastaan 81,336: 63 markkaa. Tämä laskettujen tulojen vajeus johtui siitä, että useat asuntojen vuokralaisista olivat sekä kapinan aikana että sen päätyttyä niin tukalissa taloudellisissa oloissa, etteivät kyenneet vuokraansa maksamaan. Viimeksi mainittua epäkohtaa hallintojaosto tosin koetti korjata häättämällä asunnoista ne vuokralaiset, jotka eivät olleet vuokriaan maksaneet, mutta jo syntyneet tappiot eivät tietenkään siten korvautuneet.

Kunnallisten työväenasuntojen 1918 vuoden tilit osoittivat menojen, lukuun ottamatta asuntoihin käytetyn pääoman korkoa, 16,701: 51 markalla ylittäneen saman vuoden tulot. Tämä huono taloudellinen tulos johtui, niinkuin edellä huomautettiin, vuoden varrella vallinneista tavattomista oloista.

Jaosto kokoontui hallintovuoden kuluessa 12 kertaa.
